

Motion till riksdagen 2009/10:T417

av Anita Brodén och Annika Qarlssohn (fp, c)

Obligatorisk drogtestning samt nollvision i trafiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk drogtestning av förare vid olyckor.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade informationsinsatser vad gäller risken att köra dagen efter det att alkohol intagits.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett snabbare införande av alkotester i motorfordon.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en oberoende och kritisk granskare bör utvärdera gjorda nollvisionsinsatser.

¹ Yrkande 1 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Varje år omkommer mellan 500 och 600 människor i den svenska vägtrafiken. Inom EU dör drygt 40 000 personer varje år i trafiken. I hela världen kräver vägtrafiken årligen mer än en miljon människoliv. Just nu ökar dödstalen i landet i stället för att minska, vilket är mycket oroande. Trafikskadorna kostar det svenska samhället ca 20 miljarder kronor årligen. För kommunerna tillkommer omfattande kostnader på grund av eftervård och långtidssjukskrivningar.

För drygt tio år sedan beslutade riksdagen att nollvisionen skulle gälla för vägtrafiken i Sverige. Nollvisionen är grunden för trafiksäkerhetsarbetet i Sverige. Nollvisionen är bilden av en önskad framtid där ingen dödas eller skadas allvarligt i vägtrafiken. Nollvisionen utgår från att olyckor inte alltid kan förhindras eftersom människor ibland gör misstag. Vägar, gator och fordon måste därför utformas så att misstagen inte leder till döden eller allvarliga personskador. Risken för att olyckor ska inträffa minskar om alla trafikanter får ökad insikt i hur viktigt det är med ett säkert beteende i trafiken. Det är därför viktigt med en effektiv informationsinsats för ett säkert beteende i trafiken samt för spridning av goda exempel på trafiksäkerhetsarbete.

Nollvisionen har tillfört trafiksäkerhetsarbetet nya inslag som bygger på att minimera följderna av mänskliga misstag. Det har lett till en omprövning av vilka åtgärder som ska prioriteras. Nollvisionen har dock inneburit en hopblandning av vision och mål, vilket i sin tur skapat orealistiska förväntningar på stora trafiksäkerhetseffekter på kort tid.

Det kortsiktiga målet för nollvisionen var högst 400 döda i trafiken 2000 och ett etappmål om högst 270 dödade 2007. Målet för delmålet såväl 2007 som 2008 har spruckit. Det krävs nu betydligt mer omfattande insatser.

Ansvar vid trafikolyckor

Nollvisionen betonar att alla som påverkar och deltar i vägtrafiken har ett ansvar för att upprätthålla trafiksäkerheten. Det innebär att ansvar vilar på även politiker som beslutar om samhällsplanering och trafikfrågor, planerare som förverkligar politiska beslut, väghållare som bygger och underhåller vägar, poliser som övervakar att trafikregler följs, företag som tillverkar eller säljer fordon, organisationer som arbetar för att förbättra trafiksäkerheten samt företag, organisationer och enskilda som beställer eller genomför transporter.

Det finns fortfarande en obalans i det delade ansvaret. Stora framsteg görs genom att man utformar en säkrare trafikmiljö medan få förbättringar sker i fråga om trafikanternas beteende.

NTF:s analys av trafikolyckorna visar bland annat ”att människor dör på grund av felaktiga hastighetsgränser, undermåligt utformade vägkorsningar, farliga sidoområden på en stor del av vägnätet, motorcyklarnas bristande förmåga att skydda sin passagerare och dåligt hastighetssäkrade övergångsställen.”

Hastighet och trafikolyckor

Det finns ett samband mellan höga hastigheter och trafikolyckor. Det är därför angeläget att ansträngningar görs för att bemästra ett beteende där hastighetsbegränsningar alltför ofta överskrids. En kraftig avgiftshöjning vid hastighetsöverträdelser har nyligen införts liksom installation av ett stort antal nya övervakningskameror. Mätningar har gjorts i samband med en del av dessa installationer och ger vid handen att det finns ett samband mellan ökad kontroll och avgiftshöjning och sänkta hastigheter.

Alkohol och droger är med stor sannolikhet en bidragande orsak till många olyckor. Den ökade alkoholkonsumtionen i Sverige kommer med stor sannolikhet att påverka olycksstatistiken negativt. Mörkertalet är stort eftersom föraren inte automatiskt drogtestas vid olyckor, och detta bör därför bli obligatoriskt.

Kunskapen om risken att köra dagen efter det att alkohol intagits är mycket bristfällig. Ökade informationsinsatser krävs på detta område. Liksom ett snabbare införande av alkotester i motorfordon, bland annat genom att det skattemässigt inte missgynnas. Detta bör komma regeringen tillkänna.

Kommunernas roll i nollvisionsarbetet

Kommunernas erfarenheter och perspektiv är viktiga för att förverkliga nollvisionen. Det är därför viktigt att nollvisionsarbetet i kommunerna kontinuerligt utvärderas. Idag saknas instrument för jämförbara utvärderingar i kommunerna som i sin tur skulle göra det möjligt att basera trafiksäkerhetsarbetet på erfarenhet av uppnådda resultat.

Många kommuner arbetar bra med fysiska förändringar som farthinder, rondeller och cykelbanor. Det saknas dock på många håll systematiska trafiksäkerhetsprogram och lokala mål.

Utvärdering

För att det fortsatta nollvisionsarbetet ska få önskad effekt krävs att en oberoende och kritisk granskare utvärderar gjorda insatser. Beslutsfattare på olika nivåer och i olika organisationer kan då dra slutsatser baserade på fakta för att de ska kunna prioritera rätt och förstå innebörden av och ansvaret för en antagen nollvision.

Stockholm den 2 oktober 2009

Anita Brodén (fp)

Annika Qarlsson (c)